

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 30. november 2007
Sagsnr.: 39

./. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat vedrørende spiritus til Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26.- 27. november 2007.

Med venlig hilsen

Marie Louise Flach de Neergaard

14.11.2007

SAMLENOTAT
Rådsmøde (Landbrug og Fiskeri) den 26.-27. november 2007

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af **spiritus**.
KOM (2005) 125

Vedtagelse

side 2

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af spiritus

KOM (2005)125

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmødet (Landbrug og Fiskeri) den 22.-23. oktober 2007. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af spiritus. Forslaget indebærer en revision og sammenskrivning af gældende spiritusforordninger med tilhørende gennemførelsesbestemmelser med det formål at øge læsbarheden af forordningens tekst og tilpasse den til nye tekniske udviklinger. Forslaget introducerer bl.a. en kategorisering af forskellige spiritustyper i tre kategorier afhængig af, hvilke råvarer den enkelte spiritustype må baseres på samt hvilke aromastoffer, der må tilsættes. Endvidere stilles forslag om ændring af visse mærkningsregler for spiritus samt til ændring i procedureformen for fremtidige ændringer af lovgivningen på området, idet bl.a. forordningens bilag, herunder bl.a. definitionerne for spiritustyper, fremtidigt vil kunne ændres i komitéprocedure, hvor ændring i dag forudsætter vedtagelse via fælles beslutningstagen af Europa-Parlamentet og Rådet. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Europa-Parlamentet stemte om forslaget på plenarsamlingen den 19. juni 2007.

Det forventes, at forslaget sættes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. – 27. november 2007 med henblik på vedtagelse.

1. Baggrund

Kommissionen har med KOM (2005) 125 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af spiritus. Forslaget er oversendt til Rådet d. 15. december 2005. Forslaget er modtaget fra Rådssekretariatet i dansk sprogversion den 22. december 2005.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 95 og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

2. Nærhedsprincippet

Det er regeringens opfattelse, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der er tale om en ændring af allerede vedtaget fællesskabslovgivning, og regeringen finder, at harmoniserede standarder for spiritus bør fastsættes på fællesskabsniveau.

3. Formål og indhold

Forslaget indebærer en revision og sammenskrivning af gældende spiritusforordninger med tilhørende gennemførelsesbestemmelser¹ med det hovedformål at øge læsbarheden af forordningernes tekst og tilpasse lovgivningen til nye tekniske udviklinger. Desuden introduceres ved forslaget en række ændringer af den gældende lovgivning som uddybet i det følgende. Definitionen af spiritus foreslås videreført fra gældende forordning, hvorefter spiritus defineres som en drik med et alkoholindhold på mindst 15 %, beregnet til human konsum og med særlige organoleptiske kvaliteter. Alkohol, der anvendes til fremstilling af spiritus, skal også fortsat være af landbrugsmæssig oprindelse.

Forslaget introducerer en kategorisering af spiritustyper, hvorefter spiritus inddeles i følgende 3 kategorier: ”spiritus”, ”særlig spiritus” og ”anden spiritus” og defineres som følger:

- ”spiritus”: stiller krav om bestemte råvarer. Der må ikke tilsættes alkohol og der må kun tilsættes naturlige aromaer og aromapræparater.
- ”særlig spiritus” kan fremstilles på baggrund af landbrugsalkohol uden bestemte krav til råvaren, og der må kun tilsættes naturlige, naturidentiske aromaer eller aromapræparater som defineret i ”aromastofdirektivet”².
- ”anden spiritus” kan fremstilles på baggrund af landbrugsalkohol uden bestemte krav til råvaren og der må tilsættes aromastoffer i overensstemmelse med reglerne i ”aromadirektivet”.

¹ Rådets forordning (EØF) nr. 1576/89 af 29. maj 1989 om fastlæggelse af almindelige regler for definition, betegnelse og præsentation af spiritus og Kommissionens forordning (EØF) nr. 1014/90 af 25. april 1990 om gennemførelsesbestemmelser for definition af, betegnelse for og præsentation af spiritus.

² Rådets direktiv 88/388/EØF af 22. juni 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om aromaer, som må anvendes i levnedsmidler, og om udgangsmaterialer til fremstilling af disse.

Definitioner af spiritustyper og andre tekniske bestemmelser for de forskellige spiritustyper flyttes fra at være angivet i selve forordningens tekst del til at blive reguleret ved et bilag til forordningen. Ændring af definitioner mv. forudsætter i dag ændring af Rådets og Parlamentets forordning via proceduren om fælles beslutningstagen. Ifølge forslaget skal bl.a. bestemmelser i bilagene, herunder definitioner af spiritustyper, fremover kunne ændres via behandling i en forvaltningskomité.

Det foreslås, at der i komitéprocedure ud over de nævnte ændringer af definitioner kan vedtages gennemførelsesforanstaltninger samt fravigelse af forordningens bestemmelser i velbegrundede tilfælde. Kommissionen foreslår en forvaltningskomitéprocedure.

Hvad angår særligt definitionen af vodka er den i store træk identisk med den gældende definition, hvor der ikke er krav til råvaren, som det er tilfældet for en række andre typer af spiritus. Endvidere foreslås defineret en ny type spiritus ”Aromatiseret vodka”, som er vodka, hvor der må være tilført en fremherskende smag.

Som det er tilfældet i gældende forordning, indebærer forslaget, at der fastsættes specifikke bestemmelser for mærkning af spiritus udover, hvad der er fastsat i de horisontale bestemmelser om mærkning af fødevarer, jf. mærkningsbekendtgørelsen³. Ifølge forslaget skal de i forordningen fastsatte definitioner for de forskellige former for spiritus angives som ”varebetegnelse”, jf. bestemmelserne om mærkning af fødevarer. Et varemærke eller ”brand” kan ikke erstatte den obligatoriske anvendelse af varebetegnelse. For spiritus, hvor der ikke er fastsat en definition, skal varebetegnelsen være ”spiritus”. Mærkningsoplysningerne skal anføres på et eller flere af Fællesskabets officielle sprog, således, at den endelige forbruger let kan forstå de enkelte oplysninger, svarende til bestemmelserne i de horisontale mærkningsregler. Specifikt for ”Vodka” foreslås, at det af mærkningen skal fremgå hvilke råvarer, der er anvendt ved fremstillingen.

Bestemmelserne i forslaget vedrørende anvendelse af sødestoffer, farvestoffer og aromastoffer er i overensstemmelse med de gældende EU-direktiver på disse områder.

³ Bekendtgørelse nr. 1095 af 15. november 2004 om mærkning m.v. af fødevarer.

I bilag I til forordningen vedrørende tekniske definitioner og betingelser fastsættes grænseværdier for visse uønskede stoffer, bl.a. metanol (træsprit) i landbrugsalkohol. Grænseværdierne svarer til de eksisterende.

Spiritusområdet er ikke omfattet af EU-forordningen om beskyttelse af geografiske betegnelser⁴. Forslaget indeholder derfor selvstændige bestemmelser om definition, beskyttelse og registrering af geografiske betegnelser. Disse bestemmelser justeres med dette forslag i overensstemmelse med internationale standarder.

For geografiske betegnelser, der er beskyttet efter gældende regler, skal der for at opretholde denne beskyttelse forelægges et teknisk dossier for geografiske betegnelser for Kommissionen. Hvis ikke der er offentliggjort et dossier inden 7 år efter den nye forordnings ikrafttræden, vil beskyttelsen af den geografiske betegnelse ophøre.

Særligt definitionen af vodka samt spørgsmålet om komitologi har været centrale emner under drøftelserne af forslaget i Rådet.

For så vidt angår definitionen af vodka har de traditionelle ”Vodka-lande” støttet af blandt andet Danmark arbejdet for en begrænsning af råvarerne til korn og kartofler samt eventuelt sukkerroer. De bærende argumenter herfor har været, at vodka er en traditionel spiritus i disse lande, og at forbrugerne forventer, at vodka er fremstillet af de nævnte råvarer.

Der har dog ikke været tilslutning fra andre medlemsstater til en definition, hvor vodka kun kan produceres på basis af korn og kartofler og eventuelt sukkerroer. Rådet blev således enig om et kompromis i oktober 2006, der omfattede krav om mærkning, hvis der blev anvendt andre råvarer end de traditionelle råvarer. Dette kompromis har dannet grundlag for de videre drøftelser med Europa-Parlamentet. I lyset af disse drøftelser samt under hensyntagen til diverse forbrugerundersøgelser blev der i foråret 2007 i Rådet opnået tilslutning til et revideret kompromisforslag, som indebærer, at hvis der ved produktionen af vodka anvendes andre råvarer end korn og kartofler, skal de pågældende råvarer fremgå af mærkningen. Der er ikke særlige formkrav til denne mærkning. Mærkningen skal blot opfylde de generelle krav til mærkningsoplysninger.

⁴ Rådets forordning (EØF) Nr. 2081/92 af 14. juli 1992 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler.

For så vidt angår komitologispørgsmålet foreslår formandskabet, at forvaltningskomitéproceduren erstattes af henholdsvis forskriftskomiteproceduren og den nye kontrolprocedure (artikel 5a)⁵. Således foreslår formandskabet, at kontrolproceduren, hvor Rådet og især Europa-Parlamentet tildeles forøgede beføjelser, skal anvendes i forbindelse med ændring af bilagene (herunder spiritusdefinitionerne) samt i forbindelse med vedtagelse af overgangsbestemmelser og fravigelse af forordningens bestemmelser i velbegrundede tilfælde. Forskriftskomiteproceduren foreslås derimod anvendt i forbindelse med vedtagelse af gennemførelsesbestemmelser samt med henblik på at løse visse praktiske problemer, der måtte opstå.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet stemte om forslaget på plenarsamlingen den 19. juni 2007.

5. Gældende dansk ret

Forslaget er fremsat som en forordning, der ved vedtagelse er direkte anvendelig i dansk ret. Straf for overtrædelse af gældende spiritusregler er hjemlet ved bemyndigelsesloven⁶. Der er ikke fastsat supplerende nationale bestemmelser i forbindelse med administrationen af gældende spiritusforordning. Forslaget vurderes således ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

6. Konsekvenser

Beskyttelsesniveauet vurderes ikke at blive berørt af forslaget. Forslaget skønnes på det foreliggende grundlag ikke at få statsfinansielle konsekvenser, og det skønnes heller ikke at indebære samfundsøkonomiske konsekvenser for hverken erhverv eller forbrugere.

⁵ Rådets afgørelse af 17. juli 2006 om ændring af afgørelse 1999/468/EF om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen.

⁶ Bekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004 af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v.

7. Høring

Forslaget har været sendt i høring i en række organisationer og offentlige myndigheder i henhold til Fødevarelovens § 6 (generel høring), Fødevarelovens § 69 (Det Rådgivende Fødevareudvalg) og i henhold til artikel 9 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 178/2002 af 28. juni 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevareautoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed (fødevareforordningen).

Forslaget blev udsendt i høring den 23. december straks efter forslagets fremsættelse. Høringssvarene relaterer sig således til Kommissionens oprindelige forslag.

Foreningen af Danske Spiritusfabrikanter, Dansk Landbrug og COOP Danmark fremfører alle en specifik modstand mod forslaget til definition af ”Vodka”.

Ifølge forslaget er der ikke særlige krav til udgangsmaterialet (råvaren) ved fremstilling af ”Vodka”, hvilket er ”status quo” i forhold til gældende spiritusforordning. De nævnte høringssvarer ønsker en definition, hvorefter ”Vodka” kun kan fremstilles på basis af korn eller kartofler, dog således, at også anvendelse af melasse vil kunne accepteres i et kompromis.

Foreningen af Danske Spiritusfabrikanter finder, at forslaget til definition af ”Vodka” står i modsætning til årelange oprindelige og traditionelle produktionsmetoder, produktkategoriens image og ikke mindst forbrugernes forventninger både i EU-medlemsstaterne og på eksportmarkederne. På denne måde diskrimineres ”Vodka” i forhold til de øvrige større traditionelle kategorier af destilleret spiritus i spiritusforordningen, som alle er defineret ned til brug af råvare.

Foreningen finder forslaget om, at der af mærkningen skal fremgå, hvilke råvarer, der er anvendt ved fremstillingen, uacceptabelt, idet dette også vil være diskriminerende i forhold til andre traditionelle typer spiritus, samt at mærkningskravet vil betyde øgede omkostninger for producenter med stor eksport.

Foreningen af Danske Spiritusfabrikanter finder endvidere, at en opdeling af spiritus i tre kategorier er unødvendig, og foreningen er ikke bekendt med, at der har været fremsat ønske herom, hverken fra branche- eller

forbrugerorganisationer. Videre anføres, at det ikke forekommer logisk, når et produkt som vodka, fremstillet efter fermentering og destillering præcis som f.eks. kornbrændevin, men blot destilleret til én procent højere alkohol, er placeret i kategori B – mens kornbrændevin er i kategori A med øvrige fermenterede, destillerede spiritustyper.

Foreningen finder endelig, at de geografiske betegnelser, der allerede i dag er optaget i Rådets forordning (EØF) nr. 1576/89, bør være beskyttet i den nye forordning og således ikke skal igennem optagelsesproceduren som beskrevet i forslaget artikel 16.

Dansk Industri henholder sig bemærkningerne fra Foreningen af danske spiritusfabrikanter.

Forbrugerrådet er ligeledes af den opfattelse, at vodkadeinitionen er for bred, idet vodka normalt fremstilles på korn og kartofler.

Lægemiddelstyrelsen, Danmarks Restauranter og Cafeer (Under Dansk Handel og Service) har anført, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

VSOD (Vin og spiritusorganisationen i Danmark) har ikke fremsendt bemærkninger til forslaget.

8. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er principielt positiv overfor Kommissionens initiativ med hensyn til revision og sammenskrivning af gældende spiritusforordninger med det formål at øge læsbarheden af forordningens tekst og tilpasse den til nye tekniske udviklinger. Regeringen støtter på det foreliggende grundlag det kompromis, der blev opnået mellem Rådet og Europa-Parlamentet forud for Parlamentets afstemning på plenarsamlingen i juni 2007 og som blandt andet vedrører definitionen af vodka samt komitologispørgsmålet. For så vidt angår definitionen af vodka, indeholder kompromiset alene anvendelse af korn og kartofler og ikke melasse, som råvare til traditionel vodka. Anvendelse af melasse har ikke været afgørende for det danske erhverv, jf. høringssvarene.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være kvalificeret flertal for forslaget. Som det fremgår af notatet i øvrigt har de traditionelle "Vodka-lande" arbejdet for en begrænsning af råvarerne til korn og kartofler samt eventuelt sukeroer. De bærende argumenter herfor har været, at vodka er en traditionel spiritus i disse lande, og at forbrugerne forventer, at vodka er fremstillet af de nævnte råvarer.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (Landbrug og Fiskeri) den 22. –23. oktober 2007.